

Maaseudun muutosvoimia

Maaseudun kehittämisen suuntaan on vaikuttamassa tällä hetkelä kaksi voimakasta tekijää: alue- ja kuntarakenteen muutos sekä elintarviketuotannon markkinavetoisuuden paine. Näiden tekijöiden summana syntyy ratkaisu myös maaseudun elinvoimaisuuden kehittymiselle.

Käsittelin lauantain 23.7. jutusani elintarvike- ja bioenergia-tuotannon markkinavetoisuuden muutosvoimia. Näihin muutosvoimiin sopeutuminen ja niistä hyötyminen vaatii uudenlaista yrittäjyyttä ja yrittäjyyden opettamista, joissa meillä kaikilla toimijoilla on uudistumisen työskarkaa. Koulutus- ja neuvontatoimijoiden sekä ely- ja aluehallinnon soisi nopeasti kehittävään tähän tarpeeseen soveltuvia uusia välineitä.

Toinen tärkeä pilari maaseudun elinvoimaisuuden kehittymiselle ovat julkiset palvelut. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä opetuspalvelut ovat erittäin merkittävä pilari maaseutualueiden työllisyyden kannalta.

Tällä hallituskaudella hallitus on ohjelmassaan aikonut uudistaa alue- ja kuntarakennetta. Uudistamisen ratkaisuja voidaan tarkastella myös suuruuden ekonomian ja pienuuden laatuekonomian käsitteillä.

Nykyistä suurempiin tuotettuihin määriin ja sitä kautta kustannustehokkuuteen päästään järjestämällä markkinat eli alueet/kunnat väestöpohjaltaan riittävän suuriksi ja palveluprosessit virtaviivaisiksi. Se, miten tämä riittävän suuri väestöpohja saavutetaan, on poliittinen kysymys.

Yksi suuntaus haluaa ratkaista sen yhteistoiminta-alueita muodostamalla, kun taas toinen suuntaus tavoittelee väestöpohjaltaan riittävän suuria kuntia. Suuruu-

Tarja Tikkanen

Kiuruvesi on tehnyt palvelusopimukset yksityisten kyläyhteisöissä sijaitsevien hoitokotien kanssa, kertoo kirjoittaja esimerkkinä pienuuden laatuekonomian mukaisista hyödyistä.

den ekonomian puolestapuhujat tuovat esiin kovina tosiasioina väestön ikääntymisen ja sitä kautta sote-palvelujen kasvun tuottamisen mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Pienuuden laatuekonomian puolestapuhujat korostavat palvelujen tuottamisessa läheisyysperiaatteen eli ruohonjuuritason merkitystä sote-palvelujen tuottamisessa asiakkaan tarpeet paremmin huomioinnottavana.

Yhteistoimintajärjestelyt merkitsevät nk. transaktiokustannusten syntymistä. On luotava monenlaisia mekanismeja hallitsemaan yhteistoiminnan arkea ja rahoitusta, ja tämä puolestaan tuottaa paljon neuvotteluja ja kompromissitarpeita ja lisää kustannuksia välittömästi (hallinnointikustannukset) sekä välillisesti epäoptimaalisten ratkaisujen vuoksi (palveluprosessit sirpaleisia).

Jos muodostetaan väestöpohjal-

taan riittävän suuria kuntia, voidaan palveluprosessit virtaviivais- ta ja saavuttaa kustannustehokkuutta. Kuitenkin olisi pidettävä kiinni läheisyysperiaatteesta eli pienuuden laatuekonomiasta antamalla mahdollisimman paljon päätäntävaltaa ruohonjuuritasolle ”käsityölaadun” ylläpitämiseksi. Esimerkiksi Kiuruveden kaupunki on tehnyt palvelusopimukset yksityisten kyläyhteisöissä sijaitsevien hoitokotien kanssa ja täten voinut saavuttaa pienuuden laatu- ekonomian mukaisia hyötyjä. Sote- palvelut, opetuspalvelut ja elintarviketuotanto ovat ydintoimintoja elinvoimaisella maaseudulla.

Ydintoiminnat muodostavat alustan muille yksityisille palveluille ja kulttuurille. Yksityisten palvelujen elinvoimainen pilari takaa monipuoliset valintamahdollisuudet myös maaseudulla.

Maaseudun elinvoimaisuus ry kutsuu kaikkia maaseudun kehittämistä kiinnostuneita tahoja osallistumaan ideakilpailuun omilla kehittämisideoillaan. Ideat voivat koskea kaikkia toiminta-alueita, joita olen puheenvuoroissani kosketellut: sote-sektoria, opetus- tointa, elintarviketaloutta, yksityisiä palveluita jne.

Idea voi olla uusi tai parannettu tuote/palvelu, uusi tapa toimia eli prosessin kehittäminen omassa työympäristössään jne. Kolme parasta ideaa palkitaan Kiuruveden iskelmäviikkojen yhteydessä.

Ehdotukset voi lähettää 15.7.2012 mennessä sähköpostilla osoitteeseen: ideapalkinto@gmail.com. Arvoisat yläsavolaiset ja kaikki muut, tässä on tilaisuus vaikuttaa kehitykseen omalla panoksella.

PEKKA LEHTONEN

MAASEUDUN

ELINVOIMAISSUUS RY:N

TOIMINNANJOHTAJA, DOSENTTI

Martikaisen – ei Keskustan – kantoja

Jouko Kaarakainen esittää väärän väitteen Iisalmen Sanomien yleisönsastossa 29.7.

Iisalmen Sanomien julkaisemassa syntymäpäivähaastattelussa Olavi Martikainen ei puhunut mitään Eurooppa-asioista. Savon Sanomien haastattelussa taas todettiin: “Olavi Martikainen sanoo, että vaikka hän vastusti EU-jäsenyyttä ja Keskusta euroon siirtymistä...”. Hän ei todennut mitään keskustan EU-jäsenyysskannasta, vaan henkilökohtaisesta näkemyksestään.

Myös Keskustan kannan euroon liittymisessä Martikainen kertoo täysin faktojen mukaisesti, joten Kaarakainen on nyt turhaan ryhtynyt työntämään omia käsityksiään syntymäpäiväsankarin suuhun.

EU-jäsenyydestä päätettiin vuonna 1994 kansanäänestyksen jälkeen, ja on tunnettua, että monet keskeiset Keskusta-poliitikot vastustivat EU-jäsenyyttä, samoin suuri osa jäsenistöstä, mistä on myös olemassa akateemisia

tutkimuksia. Satun tuntemaan isäni mielipiteen tässä asiassa, ja siitähän hän Savon Sanomien haastattelussa mainitsi.

Euroon siirtymisestä päätettiin erikseen neljä vuotta myöhemmin Paavo Lipposen I hallituksen tiedonannolla. Keskusta vastusti tuota päätöstä yksimielisellä puoluekokouspäätöksellä, ja äänesti sitä vastaan eduskunnassa. Tämänkin fakta on helppo tarkistaa monesta lähteestä, ellei oma muisti sinne asti yllä.

Ilmeisesti monen on edelleen vaikeaa käsittää, että Euroopan unioni (EU) ja Euroopan talous- ja rahaliitto (EMU, valuutta euro) ovat kaksi eri asiaa, ja Suomi olisi voinut jäädä jälkimmäisen ulkopuolelle EU:n jäsenenäkin. Tätäkin asiaa näemmä tietoisesti sekoitetaan mitä erikoisimmassa yhteyksissä kuten Kaarakaisen kirjoitus osoittaa.

OSSI MARTIKAINEN

LAPINLAHTI

YHTEYSTIEDOT

JUTTUUVINKIT

Soita juttuvinkiksi uutistoimitukseen numeroon (017) 8351 311 tai lähetä sähköpostia osoitteeseen toimitus@iisalmensanomat.fi tai tekstiviestillä numeroon 13521.

Kirjoita tekstiviestiin ISS (väilyönti) VINKIT (väilyönti) vinkki ja nimimerkki, enintään 160 merkkiä. Palvelu toimii Soneran, Elisan, Saunalahden, DNA:n, Kolumbuksen ja Tele Finlandin liittymillä.

PALAUTE

Kerro hyvä tai huono palautteesi Iisalmen Sanomista numeroon (017) 8351 304 tai lähetä sähköpostia osoitteeseen toimitus@iisalmensanomat.fi

LUKIJOIDILTA

Lähetä mielipidekirjoituksesi kirjeessä osoitteeseen Iisalmen Sanomat, Lukijoilta, PL 11, 74101 Iisalmi tai faksilla (017) 8351 401 tai sähköpostilla mielipide@iisalmensanomat.fi

KUKA, MITÄ, HÄH?

Soita kysymyksiisi numeroon (017) 8351 311 tai lähetä sähköpostia osoitteeseen toimitus@iisalmensanomat.fi

MENOVINKIT

Iisalmen Sanomien menovinkki -palstalla julkaistaan ilmestymispäivän ja sitä seuraavan päivän tapahtumatietoja.

Aineiston on oltava toimituksessa viimeistään edellispäivänä klo 12 mennessä (su ja ma tiedot perjantaina klo 12 mennessä).

Toimitus valitsee aineiston ja varaa itselleen oikeuden karsia ja lyhentää tietoja.

Aineisto vain kirjallisena: Iisalmen Sanomat, PL 11, 74101 Iisalmi. Faksi: (017) 8351401.

Sähköposti: menovinkki@iisalmensanomat.fi

VAUVAUUTISET

Syntyneet-palsta on lehdessä sunnuntaisin. Kerro iloisesta perhetapahtumasta (vauvan syntymäsairaala, sukupuoli, syntymäpäivä, äidin ja

isän nimet ja kotipaikkakunta sekä mahdollisesti yläsavolainen lähtöpaikkakunta). Lähetä tiedot joko sähköpostitse osoitteeseen syntyneet@iisalmensanomat.fi tai postikortilla (Kysistä maksutta) tai puhelimitse 8351 319.

Julkaisu on maksuton.

JUNNUT-PALSTA

Maksuton Junnut-palsta on tarkoitettu yläsavolaisten alle 18-vuotiaiden junioriurheilijoiden tiedottamiseen lajista riippumatta.

Viesti julkaistaan palstalla yhden kerran. Palstaa julkaistaan tarpeen mukaan.

Lähetä viestisi arkisin klo 12 mennessä sähköpostilla osoitteeseen junnut@iisalmensanomat.fi tai tekstiviestillä numeroon 13521: kirjoita tekstiviestiin ISS väilyönti JUNNUT väilyönti, jonka jälkeen itse teksti, enintään 160 merkkiä.

Tekstiviestejä voi lähettää Soneran, Elisan, Saunalahden, Kolumbuksen, Tele Finlandin ja DNA:n liittymistä sekä Armas-liittymistä.

TEXTARIT

Kenen kakarat Sukevalla saavat olla yötä ulkona? Heräsin klo. 02.15 ulkoa kuuluvaan lasten aiheuttamaan meteliin, heistä osa ala-as-teikäisiä, joku vähän isompi. Missä ovat vanhemmat ja heidän vastuunsa?

HERÄTYS
VANHEMMAT

Taas hyvä malliesimerkki Suomittymisestä rahankeruusta näiden suojaotyöpaikkojen rahoitukseen tuo uusi polttoainekuljetuslaki.

TARKASTAJAN
TARKKAILIJA

Häiritsee, kun kaikki puhuvat ke- listä, vaikka se on tien pinnassa. Oikeat sanat ovat sää ja ilma. No nyt tiedätte.

ON SE
ILIMOJA PIELLY

On ihmisiä, jotka keräävät pujot omatoimisesti, kun niitä näkevät. Pitääkö odottaa aina, että toiset tekevät?

PUJOT JOUTAA POIS

Paavo, Paavo, sinä kovan onnen lapsi.

JOKO KESKUSTAKIN
SINUT HYLKÄS

Mahtavaa olla pyhäjärvinen, valtuutetut huippulaatua, asiat hoi- tuu hymyssä suin. Tulkaa savolai- set opintomatkalle tänne Pyhäsal- meen.

RV

Kyllä nyt on ääntä tämän Norjan tragedian ympärillä, mutta mistä löytyy äänet niiden pienten viatto- mien lasten puolesta, joita jo koh- tuun tapetaan! Meilläkin ihan lail- lista murhaa!

TOTUUS JULKI KAIKESSA

Metsäkonemiehet. Tulkaa jo uu- delle vuosituhannelle. Ei öljyä luontoon, vaan uudesta säiliöstä koneen tankkiin.

TIMPERIJAKKI

Hei sinä, joka veit 28.–29.7. lem- mikkieläinten hautausmaalta nel- jä aurinkokennovalaisinta, olisitko ystävällinen ja palauttaisit ne ta- kaisin Runtin, Topin, Polon ja Möl- lin haudalle.

RIITTA

TEXTARIT

Kirjoita tekstiviesti ISS (väilyönti) TEXTARI (väilyönti) mielipide ja nimimerkki (enintään 250 merkkiä). Lähetä viesti numeroon 13521. Viestin hinta on 0,65 euroa/160 merkkiä. Palvelu toimii Soneran, Elisan, Saunalahden, DNA:n, Kolumbuksen ja Tele Finlandin liittymillä. Kiitokset julkaistaan maksullisena ilmoituksena sivulla 6. Toimitus valitsee julkaistavat mielipiteet.

SUDOKU

Täytä tyhjä ruudut siten, että jokainen vaaka- ja pystyriivi sekä 3 x 3 ruudun laatikko sisältää numerot yhdestä yhdeksään. Mitään lukuja ei lasketa yhteen.

6	2	9	1	8	4	5	3	7
4	5	1	6	3	7	8	9	2
7	8	3	9	5	2	4	6	1
1	6	4	3	2	8	7	5	9
5	7	2	4	9	6	3	1	8
3	9	8	5	7	1	6	2	4
9	4	6	8	1	5	2	7	3
2	3	5	7	4	9	1	8	6
8	1	7	2	6	3	9	4	5

				4				3
1		2						
			8					5
	8	5		7				
			5				2	
		6		3		9		
			9		7		6	
8	2						9	
	9				8	3		